

ČRNOmaBELEM

VESTNIK SINDIKALNE PODRUŽNICE ŠT. 1 »LJUDSKA PRAVICA«

VABILO

NA REDNI LETNI OBČNI ZBOR SINDIKALNE PODRUŽNICE »LJUDSKE PRAVICE«

Vse članstvo obveščamo, da bo redni letni občni zbor sindikalne podružnice v nedeljo 18. aprila ob 8. uri zjutraj v dvorani (III. nadstropje)

Dnevni red:

1. Otvoritev in volitve delovnega predsedstva.
2. Letna poročila.
3. Izvolitev volivne komisije.
4. Predlaganje kandidatov in volitve upravnega odbora ter finančne kontrole.
5. Volitve delegatov za občni zbor KO in volitve delavskega inšpektorja ter tožilca.
6. Zaključek.

Z udeležbo na občnem zboru pokažimo, da nismo le najštevilnejša, temveč tudi v resnici najboljša podružnica grafične stroke v Sloveniji in da nas čaka boj za prehodno zastavo, ker hočemo postati najboljši grafični kolektiv v državi! Vsi na občni zbor!

Upravni odbor

VABILO

NA REDNE LETNE GRUPNE OBČNE ZBORE SINDIKALNE PODRUŽNICE »LJUDSKE PRAVICE«

Člani posameznih grup sindikalne podružnice »Ljudske pravice« naj se udeležijo zborov svojih grup z volitvami grupnih poverjenikov v temle vrstnem redu:

6. aprila ob 14.15	grupa uprava
7. aprila ob 14	grupa uredništvo
7. aprila ob 14.15	grupa knjigovoznica
7. aprila ob 14.15	grupa pisarniška
7. aprila ob 14.15	grupa litografija
9. aprila ob 14.15	grupa strojnica
9. aprila ob 13.30	grupa klišarna
9. aprila ob 13.30	grupa delavnica, skladišča
9. aprila ob 22	grupa nočni ekspedit
12. aprila ob 14.15	grupa ročna stavnica
12. aprila ob 12.30	grupa strojna stavnica
12. aprila od 16	grupa menza

Upravni odbor

Pred nami je občni zbor naše sindikalne podružnice

Leto dni je že poteklo, odkar vodi našo sindikalno podružnico sedanji upravni odbor s pomočjo pododborov in grup. Tako je prišel čas, da pregledamo kritično in objektivno prehojeno pot in damo odborem razrešnico ter izvolimo nove. Prišel je torej čas občnih zborov. VI. plenum centralnega odbora Enotnih sindikatov Jugoslavije je nedavno sklepal tudi o občnih zborih sindikalnih podružnic in izdal o tem nov

pravilnik. Bistvo tega pravilnika je v tem, da naj bodo občni zbori temeljit pregled dela s smernicami za bodočnost, pri volitvah pa naj pride do izraza dosledna demokratičnost naše sindikalne organizacije. Zato se na kratko seznanimo, kako naj potekajo občni zbori, da se bomo nanje res dobro pripravili in si zagotovili uspešno delo v prihodnjem poslovnem letu. Vsakdo mora poznati vsaj naslednje predpise.

sija listike in razglasi rezultate za vsakega kandidata posebej. Izvoljeni so tisti, ki so po vrsti dobili največ glasov. V primeru, da je več kandidatov dobilo enako število glasov, pa vsi ne morejo priti v odbor, ker je tam število že dopolnjeno, pridejo v poštev tisti, ki so prvi po vrstnem redu na kandidatni listi.

Na svoji prvi seji so novoustanovljeni odbor konstituirali, to se pravi, izbere iz svoje srede predsednika, tajnika, blagajnika in predsednike komisij. Predsedniki komisij si potem izberejo člane svoje komisije in jih dajo odboru v odobritev.

Podrobnosti bodo razglašene še tudi na občnem zboru, vendar je prav, da smo že zdaj seznanjeni z glavnimi navodili. Sedanjí upravni odbor bo tudi pravočasno, to je najmanj deset dni prej, objavil kdaj in kje bodo občni zbori posameznih grup, pododborov in upravnega odbora. Tudi poročilo o blagajniškem poslovanju v preteklem letu bo deset dni pred začetkom občnega zbora na vpogled članstvu, prav tako pa tudi abecedni seznam vseh članov, ki imajo pravico do udeležbe na občnem zboru (pravice nimajo tisti, ki so v zaostanku s članarino). Občni zbori so polnomočni, če jim prisostvuje nad polovico članstva, sicer se prelože za osem dni in takrat so polnomočni pri vsaki udeležbi.

Opozarjamo naše članstvo, da se bomo strogo ravnali po teh navodilih, ki so podrobneje obrazložena v »Delavski enotnosti« št. 10 z dne 5. marca. Kdor si ni v čem na jasnem, naj se pozanima pri svojem poverjeniku, oziroma odboru.

Dobro izvoljeni odbori — jamstvo uspeha v prihodnjem letu! to naj nam bo geslo.

Đ. S.

Najprej grupe — nato upravni odbor

Večkrat smo podarjali, da je grupa osnova sindikata in od njenega dela je odvisno delo vse podružnice. Zato bodo grupe prve v načrtu, ki bo določen za našo podružnico, na svojih sestankih izvolile z javnim glasovanjem svoje poverjenike. Tu velja temeljito premisliti, komu bodo člani

zaupali vodstvo grupe. Od dobrega poverjenika je odvisno skoraj največ.

Naslednja stopnja je občni zbor upravnega odbora, zato bomo o tem več spregovorili.

Vsak član naj si način izbiranja kandidatov dobro zapomni!

Kandidate predlagamo na občnem zboru

Najprej se izvoli delovno predsedstvo, ki bo vodilo občni zbor, dva zapisnikarja in dva overovatelja. Zatem poda upravni odbor poročilo o vsem delovanju preteklega leta in vsi prisotni ob koncu razpravljajo o poročilu. Ako člani niso zadovoljni s poročili, se občni zbor preloži za 15 dni, da odbor sestavi temeljitejšo poročilo. Ko je razprava o poročilih končana, prejdemo na glasovanje. Najprej izberemo komisijo za štetje glasov, potem pa ima vsakdo pravico predlagati kandidate za odbor. V našem upravnem odboru bo 9 članov in 3 člani nadzorstva. Vsakdo, ki predlaga kandidata, naj tudi obrazloži svoj predlog in spet ima vsakdo pravico ugovarjati predlogu. Vsakdo tudi pove, ali predlaga kandidata za upravni ali za nadzorni odbor

(finančna kontrola). Sproti se vsak osvojen predlog napiše na tablo, da bodo imeli pozneje člani pri volitvah možnost izbire. Ko je predlaganje kandidatov končano, preidemo na naslednjo točko, na

tajno glasovanje.

Vsakdo dobi glasovalni listek in nanj posebej napiše tiste člane, ki jih želi v upravni odbor, in člane za finančno kontrolo. Če bo kdo napisal več kandidatov kakor je potrebno (torej za pododbor 7—9, za upravni odbor 9 in za finančno kontrolo 3), se šteje samo tiste, ki so na prvem mestu. Preganjeni listek spusti v glasovalno skrinjico, kjer se vsak član izkaže komisiji s člansko izkaznico. Potem pregleda komi-

POROČILO KOMISIJ UPRAVNEGA ODBORA

Pred nami je letni redni občni zbor naše podružnice. V nedeljo 18. t. m. bodo morali sindikalni organi naše podružnice predložiti članstvu račune o svojem delu. Da se pa boste lahko čim bolj pripravili na občni zbor in da bo na njem tudi več časa za presojo vsega dela podružnice, objavljamo glavna poročila o delu posameznih komisij in blagajniško poročilo, ki je tudi značilno ogledalo našega sindikalnega življenja.

Ko vam pa tu polagamo račune o delu našega sindikata, moramo zlasti naglasiti:

Mnogo premalo bi bilo, da bi ta poročila samo prebrali! To je le ena priprava na občni zbor upravnega odbora. Z udeležbo na občnem zboru pa moramo dokazati, da smo v preteklem poslovnem letu upravičeno prejeli prehodno zastavo kot naboljši grafični aktiv v Sloveniji. Največja sramota za našo podružnico in slehernega izmed nas bi pa bila, če bi nas na občni zbor ne prišla niti polovica, ker bi ga sicer morali odložiti (za 15 dni). Preložitev občnega zbora bi nas ožigosala kot nezavedne, nezrele in zaostajajoče ne le v grafični stroki, temveč pred vsem delovnim ljudstvom! Nikdar ne smemo pozabiti, da bi morali biti zgled vsemu

KOMISIJA ZA KULTURNO-PROSVETNO DELO

Kulturno-prosvetna komisija ima tudi pri nas eno najodgovornejših in najtežavnih nalog: poglobljati zavednost članstva kot delovnega kolektiva, ki se mora zavedno boriti za socializem; izpopolnjevati idejno-politično izobrazbo članov; gojiti smisel za sindikalno delo in velike naloge sindikatov v naši ljudski državi. Naloga komisije bi pa morala seveda tudi biti, da bi nudila zanimanje za kulturno, umetniško delo, odkrivala talente, nudila nadarjenim posameznikom osnovno izobrazbo v umetnostnih panogah itd.

Seveda mora biti delo komisije v skladu s smernicami in stremljenji »Ljudske prosvete«. V okviru teh smernic je dovolj široko področje za naše delo. Vendar je treba upoštevati posebne razmere in potrebe na področju same podružnice. Naša podružnica je nekje na sredi med velikimi in manjšimi podružnicami. Nikakor ni dovolj velika, da bi lahko v njenem okrilju delovalo več kulturno-prosvetnih komisij, n. pr. da bi imel vsak pododbor svojo komisijo. Zato je naša komisija organizacijski organ celotne podružnice.

Preden si ogledamo delo komisije v preteklem poslovnem letu, se moramo dotakniti predvsem nekaterih organizacijskih stvari. Naša komisija je v preteklem letu šele iskala najprimernejšo organizacijsko obliko, kar je glavni vzrok, da njeno delo še ni bilo dovolj uglajeno in smotno ter da se ni moglo razmahniti, kakor bi se moralo glede na številnost našega članstva in na pomen podružnice. Druga slaba stran je bila, da si komisija ni mogla ustvariti primerne stalnega aktiva, ki bi se živo zavedal svojih nalog in zastopal vse pozitivne sile posameznih grup ali oddelkov. Tako je skoraj vse delo — hkrati pa tudi odgovornost — največkrat slonelo na samem predsedniku komisije. Skoraj povsem mrtva je bila lanska letna sezona.

Kljub vsemu so se posamezni delavci v komisiji vsaj zavedali največjih pomanjkljivosti in so stalno skušali vliiti življenje v ta tako pomemben organizacij-

delavstvu in nameščenstvu grafične stroke kot najmočnejša podružnica! Da bi morali biti vselej prvi ne le po vrstnem redu podružnice grafične stroke, temveč po svojem delu, zavednosti, idejno-politični ravni in kot graditelji socializma!

Naša poročila na žalost ne nudijo tako razveseljive slike, kakršno bi si morali želeli in kakršno pričakujejo višji sindikalni forumi. Zato je zaključek le eden in nujen: Novo poslovno leto naše podružnice mora postati v resnici novo razdobje našega dela in občni zbor naj bo prelom, da bo naš sindikat postal to, kar mora biti — kolektiv zavednih borcev za socializem!

ski organ. Prav tako so pa dobro vedeli, da komisija potrebuje primerna sredstva — svoje organe — da bo mogla vsaj nekoliko izpolnjevati svoje osnovne naloge. Nekaj uspehov je bilo nedvomno doseženih. Tako je podružnica jeseni ustanovila rdeči kotiček, ki je vsekakor pomembno sredstvo kulturno-prosvetnega dela, čeprav za doslej še nismo znali primerno uporabiti. Upoštevati je namreč treba, da je rdeči kotiček zvezan s čitalnico in knjižnico. Naša knjižnica šteje zdaj že nad 500 knjig. Paradoks je sicer, da prav naše članstvo, ki je najtesneje v zvezi s proizvodnjo knjig in s tiskom sploh, zelo malo uporablja svojo knjižnico. To si je pa mogoče vsaj nekoliko pojasniti s tem, da mnogi člani sami kupujejo knjige, tako da že zaradi tega lahko pogrešajo knjižnico.

Če potegnemo črto pod računom o delu naše komisije, sprevidimo, da je bilo sicer precej akcij, mnogo vzgojno-političnega dela, ki pa na žalost ni zajelo dovolj široko in globoko članstva ter je zato ostalo na površini.

Časovno bi bilo treba deliti delovanje komisije na dva dela: prvi del je precej daljši, drugi pa zajema na splošno le zimske mesece. V prvem delu smo iskali organizacijske oblike komisije. Ustanovljeni so bili odseki za posamezne panoge. V drugem delu je prišlo do reorganizacije. Vse delo je bilo na splošno razdeljeno med člane novega aktiva po skupinah: agitkolektiv, rdeči kotiček in »Črno na belem«. Naše glasilo »Črno na belem« je bilo ustanovljeno hkrati, ko smo dobili rdeči kotiček in knjižnico.

Delo samo se je delilo na ideološko vzgojo članstva, na razne prireditve in akcije. Ideološko-politično vzgojno delo je treba spet deliti: na množična predavanja; študijske krožke, na delovanje knjižnice in čitalnice ter delo lista »Črno na belem«.

O zunanje-političnih vprašanjih je bilo prirejenih 14 predavanj in posebej pet predavanj, ki so prikazala mednarodni in

domači politični pregled. Nadalje so bila prirejena predavanja o planu in 71 predavanj s področja ekonomije.

Pomembno delo so opravili študijski krožki. Ustanovljenih je bilo osem. Delovali so precej uspešno, dokler ni bilo študijsko delo preusmerjeno na množična predavanja. Članstvo je v študijskih krožkih študiralo »Zgodovino VKP/b«, Leon-tijeva »Predmet in metoda politične ekonomije«, Iljinovo knjigo »Kako je človek postal velikan«, dalje »Zakon o petletnem planu«, »Kakšen mora biti komunista«, Marxa-Engelsa politično ekonomijo »Mez-da, cena in kapital« in razpravo »Partija ob prevzemu oblasti«.

Omeniti je treba tudi poljudno-znanstvena predavanja, n. pr. o ekonomskih krizah kapitalizma in o pomenu Litostroja. Razen tega je komisija priredila tečaj za strokovno izobrazbo, da so si tovariši s Primorskega izpopolnili jezikovno znanje in se seznanili nekoliko z našo novo zgodovino.

Organizacija agitkolektiva, ki je bila ustanovljena jeseni, je začela pravilno delovati šele februarja. Naloga tega kolektiva je predvsem skrbeti, da dosežejo akcije in prireditve podružnice čim večji uspeh in da sodeluje pri vseh kulturno-prosvetnih manifestacijah kar največ članstva. Med njegove naloge spada seveda tudi širjenje zanimanja za naš tisk. Naj mimogrede omenimo, da naše članstvo prejema 40 izvodov »Delavske enotnosti«, 6 »Rada«, 450 »Ljudske pravice«, 160 »Slov. poročevalca« in 34 »Grafičnega rada«. »Prešernova knjižnica« šteje 100 naročnikov. Dolžnost komisije je med drugim, da skrbi, naj bi naše članstvo obiskovalo tudi zunanje kulturne prireditve. Kolektivnih obiskov prireditev doslej skoraj nismo poznali. Med drugim je bil organiziran skupni ogled razstave o Koroški.

Naše glasilo »Črno na belem« je pomemben instrument našega kulturno-prosvetnega dela. Na žalost ne izhaja dovolj pogosto, pač zaradi tehničnih težav, saj je treba tudi vse tehnično delo opraviti prostovoljno. Naloga komisije v prihodnjem letu je zlasti, da pritegne k sodelovanju čim več članstva. Uspeh je vsekakor, da je zadnje čase začela nekoliko bolj sodelovati mladina.

Komisija je priredila tudi nekaj večjih množičnih proslav: obletnico Prešernove smrti, Oktobrske revolucije, Leninove smrti, ustanovitve Rdeče armade, praznik 29. novembra, ko so bili hkrati proglašeni udarniki, in proslavo praznika žena 8. marca.

V okviru delovanja kulturno-prosvetne komisije so bile prirejene tudi razne druge akcije, n. pr.: nabiralna akcija za Primorsko (knjige in denar); nabiralna akcija za patronat in gostovanje s kulturno-prosvetno prireditvijo v patronatu; akcija za ustanovitev knjižnice (nabiranje knjig) in tako dalje.

V novem poslovnem letu bo morala komisija skrbno upoštevati vse slabe in dobre izkušnje glede organizacijskega dela, saj sicer ne bo mogoče odpraviti napak, ki so doslej onemogočale, da se kulturno-prosvetno delo ni moglo razživeti in ne zajeti večine članstva.

KOMISIJA ZA TEKMOVANJE IN TARIFO

Prvotno organizirana komisija se je izkazala kot preveč okoren organ; štela je 17 članov. Po prvih dveh mesecih se je organizirala, tako da je bil iz celotne komisije sestavljen nekakšen izvršni odbor štirih članov. Drugi člani so pa sestavljali plenum. Med letom je bilo treba nadomestiti nekatere delavce komisije, bodisi ker so bili premeščeni ali nedelavni.

Komisija je stalno spremljala proizvodnjo in reševala tekoča vprašanja. V ta namen je bilo treba sklicati 31 sej. Delo komisije se vsekakor vsaj nekoliko zrcali v proizvodnih uspehih posameznih oddelkov, pa tudi vsega podjetja.

Ena glavnih nalog komisije je bila, da budi zanimanje za tekmovanje in krepi tekmovalni duh ne le med drugimi komisijami in podružničnimi organi, temveč tudi med vsem članstvom. V kakšni meri jo je izpolnila, ne morejo pokazati dovolj tudi številke o uspehih naših tekmovanj. Prva največja naloga komisije je bila organizirati novembrsko in prvomajsko tekmovanje. Upoštevati je pa treba, da je bilo prirejenih še sedem manjših vzporednih tekmovanj (n. pr. volivno tekmovanje). Pri izrednih tekmovanjih je članstvo med drugim prispevalo tudi nad 15.000 prostovoljnih delovnih ur, kar kaže njegovo pripravljenost in vnemo za tekmovanje sploh.

Komisija je točno vodila statistiko o delovnih naporih in tekmovalnih uspehih našega članstva.

Iz naslednjih glavnih podatkov je nekoliko razvidno, kako je naš delovni kolektiv v preteklem poslovnem letu zmagoval svoje naloge v splošni borbi delovnega ljudstva za izpolnitev petletke.

V našem podjetju je v tiskarniških oddelkih normiranega 30% dela. Po normah dela 65% delavstva. Delavstvo povprečno izpolnjuje norme za 115%.

Tudi v našem podjetju stremimo, da bi z normami zajeli čim več dela. Vendar ni delo po normah uvedeno v vseh oddelkih pač zaradi tega, ker nekaterih del zaradi njihovega značaja ni mogoče normirati. S tem sicer ni rečeno, da bi ne bilo mogoče dvigniti odstotka dela po normah. V ta namen bi bilo potrebno mnogo tesnejše sodelovanje delavstva.

Najboljše uspehe pri normiranem delu dosega knjižovoznica in klišarna.

Oglejmo si še nekatere značilne številke, ki kažejo, na kakšni višini je delovni polet v našem podjetju!

Izdelavni oddelki so januarja izpolnili plan po obsegu za 124,95%, po sortimentu pa do 99,16%. Februarja so dosegli plan po količini za 119,15%, po sortimentu pa za 99,17%.

Indeksne številke o storilnosti, to se pravi razmerje o višini storilnosti med novembrskim (indeksna številka 100 je povprečje novembrskega tekmovanja leta 1947) in prvomajskim tekmovanjem, so po posameznih mesecih naslednje:

november	108,29
december	110,31
januar	110,86
februar	107,73

Vsekakor je uspeh, da se je delovna disciplina med prvomajskim tekmovanjem precej utrdila: odstotek izostankarjev se je zmanjšal za okrog 4%. Število izgubljenih ur zaradi izostankov se je zmanjšalo za približno 500.

V preteklem poslovnem letu naše podružnice je bilo iz vrst našega delovnega kolektiva proglašanih 26 udarnikov.

Razen tega je bilo pohvaljenih 59 tovarišev in tovarišic.

Ko je naša podružnica 29. novembra prevzela prehodno zastavo, je vodstvo podjetja v sporazumu s sindikalno podružnico v priznanje za njihovo požrtovvalno delo nagradilo sto tovarišev in tovarišic. Razen tega sta uredništvo in uprava nagradili 44 tovarišev in tovarišic.

Delo komisije ni bilo omejeno le na tekmovanja. Komisija je posvečala vso pozornost tudi tarifnim vprašanjem. So-

KOMISIJA ZA RACIONALIZACIJO IN IZUME

Komisija je vse leto reševala številna vprašanja. Že na svoji prvi seji je ugotovila, da je treba v podjetju izpolniti mnoge naloge. Racionalizacijske ukrepe in izboljšave dela pa je bilo zelo težko izpolniti zaradi pomanjkanja materiala.

Komisija je na vseh sejah ugotavljala napake pri organizaciji dela. Preiskovala je pomanjkljivosti v posameznih oddelkih, potem pa na podlagi ugotovitev predlagala vodstvu izboljšave. Na njen predlog so bili preurejeni nekateri oddelki.

V ročni stavnici so n. pr. opremili vsako ulico z omaro za razpornike, tako da se je skrajšala pot stavcem, priskrbeli so nove deske za stavek itd. V podjetju so izdelali vozičke za prevažanje stavka; uporabljajo jih v strojnici in v stavnici. Nadalje so izdelali vozičke za prevažanje pol in brošur v knjižovoznici. V stereotipiji so postavili stroj za sušenje matric. Tudi ta stroj je naš izdelek. Razen tega sta bili preurejeni klišarna in bakrojedalnica, dalje opremljena litografija itd. Zaradi teh ukrepov se je precej povečala storilnost v oddelkih. Vse te izboljšave je predlagala komisija.

Razen tega je komisija prejela predloge iz oddelkov. O teh predlogih je razpravljala in jih proučevala ter jih priporočala, če so bili primerni. Vseh predlogov pa seveda ni mogoče uresničiti. Tako je komisija prejela predlog za izboljšavo jedkalnega stroja za klišarno. Ker ni bilo potrebnega materiala, predloga ni bilo mogoče uresničiti. Izboljšanje je bil offsetni stroj. S to izboljšavo je bilo doseženo, da so plošče, ki so prirejane za večji stroj, uporabljive tudi na manjšem stroju. To omogoča lažjo kombinacijo in boljše delovno organizacijo.

V nekaterih oddelkih so bili uvedeni novi delovni načini. Tako je bila z enim takšnih načinov pri vlišanju razpornikov

delovala je pri uvajanju norm, kakor tudi pri njihovi regulaciji. Uvedba norm je ugodno vplivala na zvišanje produkcije. Komisija je seveda sodelovala tudi pri proglaševanju udarnikov in podelitvah nagrad. Podpirala je upravičena stremjenja in zahteve delavstva, tako da so bila vsa vprašanja zadovoljivo rešena.

Komisija bi vsekakor lahko dosegla še mnogo večje uspehe, če bi ne bilo nekaterih pomanjkljivosti in zlasti, če bi z njo bolj tesno sodelovalo vse delavstvo, predvsem pri uvajanju in reguliranju norm.

dosežena za 25 do 80 odstotkov večja storilnost po posameznih vrstah. Pri fotolito-postopku je bila za nekatera dela izločena ena faza. S tem so prihranili polovico foto-materiala. Komisija je prejela predlog za nov način vlišanja razpornikov. Rezultatov še ni, ker moramo čakati na napravo, izdelano v smislu predloga.

Delavci so pokazali precej iznajdljivosti in so si pomagali sami, ko je primanjkovalo materiala. Tako so n. pr. izdelali sami litografski tuš, retuširno barvo in barvo za risanje osnutkov.

Komisija je vse takšne novosti registrirala, jih ocenjevala in predlagala tovariše, ki so dali predloge ali izboljšali delo, naj bi jih nagradili. Prav tako pa je komisija spremljala in proučevala delo po normah. Tovariše, ki so presejali norme za določen odstotek, je predlagala, da jih proglasijo za udarnike. Razen tega je komisija ugotavljala razne težave, ki so nastajale zaradi slabega materiala, in skušala odpraviti napake, kolikor je bilo mogoče. Opozarjala je na napake uprave podjetij in sindikalne podružnice papirnice ter tovarne barve.

Komisija je skušala doseči racionalizacijo dela na vseh področjih in v vseh oddelkih. Zaradi objektivnih težav pa ni bilo mogoče doseči zaželenih uspehov. Napaka je bila morda, da je bila komisija z nekaterimi oddelki premalo povezana in da ni znala zbuditi zanimanja pri posameznih tovariših v oddelkih za izboljšanje delovnih načinov.

Če potegnemo črto pod računom o delu komisije, moramo ugotoviti, da je komisija kljub vsem težavam vendar dosegla nekatere uspehe. Svojih dolžnosti se je zavedala in jih izpolnjevala, kolikor je mogla. Bodoča komisija pa bo morala posvetiti svojim nalogam še več truda in pritegniti k delu mnogo več članstva.

MLADINA »LJUDSKE PRAVICE«

Naša mladina bi morala prevzemati v sindikatu posebno pomembne naloge, kakor jih dandanes izpolnjuje povsod v naši državi kot v resnici prava avantgarda delovnega ljudstva. Tega pa na žalost ni mogoče trditi o našem mladinskem aktivu.

Kaj so vzroki napak, da naša mladina ni dosegla lanč boljših uspehov? Ena glavnih napak je, da niso posvečali dovolj pozornosti politično-ideološki vzgoji mladine. Naša mladina ni dovolj zasledovala političnih dogodkov, premalo se je poglobljala v gospodarska in socialna vprašanja, pogosto pa ni bila niti na tekočem o najpomembnejših dnevnih dogodkih. Druga napaka je bila, da mladine nismo znali zajeti množično v sindikalno delovanje, kar velja zlasti za fizkulturo. Fizkultura je v našem sindikatu sicer na precejšnji višini, vendar je pa treba ugotoviti, da bi fizkulturni aktiv

dosegel mnogo lepše uspehe, če bi množično sodelovala tudi mladina.

Za ZREN se je prijaviło 45 mladincev, tekmovanje jih je pa končalo le 9. Na jesenskem crossu je sodelovalo le 19 članov mladine, kar pomeni, da niso posvečali dovolj pozornosti udeležbi mladine. Prav tako je z vadbo, ki jo je obiskovalo le nekaj mladine.

To je pa le en sam primer. V prihodnje se bo morala mladina popolnoma drugače oprijeti dela ter se vključiti v delo vseh komisij. Predvsem bo morala sama skrbeti ne le, da bo sodelovala, temveč da bo skušala biti tudi povsod prva. Naj ne ostane le pri dobrih namelih in lepih geslih, ampak je treba napraviti primeren zaključek spriču vseh pomankljivosti in napak dosedanje naše mladinske organizacije, da bomo čez leto dni lahko poročali o mnogo lepših uspehih na obnem zboru!

KOMISIJA ZA ZAŠČITO DELA

Komisija si je na svoji prvi seji izdelala delovni načrt. Kot najnujnejša naloga se ji je zdelo, da si ogleda vse obrate v podjetju. Po pregledu je komisija sestavila zapisnik. Iz zapisnika je razvidno, katera dela so bila najnujnejša za izboljšanje higienskih in delovnih razmer.

Komisija je predložila načrt inspekciji dela. Pozneje si je inspekcija ogledala podjetje. Ogledu je prisostvoval zastopnik podjetja, navzoča sta pa bila tudi dva člana naše komisije. Na podlagi predlogov komisije in po načrtu vodstva podjetja so bila opravljena dela ali storjeni naslednji ukrepi:

V retuširnici bakrotiska so uredili temnice, korita itd. — Za čiščenje prostorov (bakrotisk, retuše, fotografski oddelek in jedkalnica) je bila nameščena snažilka. — V ročni stavnici je razmetovalec dobil svoj prostor. — Urejena je bila ženska garderoba za knjigoveznico in strojnico. Prav tako je bila urejena moška garderoba za knjigoveznico in strojnico, toda se ne more uporabljati, ker ni omaric. — V četrtem nadstropju so popravili stranišče; v stereotipiji so izboljšali razsvetljavo pri aparatih. Pri kotlu za topljenje svinca so uredili ekshaustor. Za olajšanje dela pri sušenju matric so izdelali v domači de-

lavnici aparat, ki skrajša delo približno za 10 minut pri vsaki matrici. — Uredili so prostore v mizarški delavnici; prenovljena je bila menza. — Prepleskali in očistili so dvorano v III. nadstropju. — Uredili so pisarniške prostore.

Vseh predlogov pa zaradi pomanjkanja delovnih moči in ker je težava z nakupom materiala, ni bilo mogoče uresničiti.

Da komisija ni dosegla več uspehov, je treba pripisovati predvsem temu, da niso bili v nji zastopani vsi oddelki. Komisija petih članov ni mogla zadovoljivo izpolnjevati svojih nalog, zato je razposlala okrožnico na vse grupne poverjenike, naj si v grupah izberejo iz svoje srede tovariša ali tovarišico, ki naj bi zastopal svoj oddelek v komisiji. Odzvala sta se le dva oddelka. Potem se je komisija ponovno obrnila na grupne poverjenike in si prizadevala, dokler ni dosegla, da so bili na seji 27. januarja zastopani vsi oddelki, razen knjigoveznice, litografije in mehanične delavnice.

Komisija bi nedvomno dosegla mnogo večje uspehe, če bi bila tesneje povezana z vsemi oddelki. To bi bilo vsekakor v korist članstva in podjetja.

KOMISIJA ZA SOCIALNO SKRBNOST IN DOPUSTE

Komisija se je formirala takoj po občnem zboru iz štirih članov. Ravnali smo se po smernicah IV. plenuma Enotnih sindikatov. Naše naloge so bile:

Skrb za članstvo, ki je na socialni nižji ravni. V ta namen smo uporabljali sklad za pomoč članstvu. Dali smo 23 članom podpore v skupnem znesku 15.800 dinarjev.

Druge naloge je bila ureditev dopustov. Komisija je sodelovala pri določanju dopustov z vodstvom podjetja. Po mnenju komisije se je izkazal način dodeljevanja dopustov dober in večina članstva je bila zadovoljna.

Komisija je uporabljala za članstvo tudi sklad za počitnice. Lani je poslala na račun tega sklada na počitnice 14 tovarišev in tovarišic, in sicer v sindikalne domove ob morju in na Gorenjsko. To število je sicer nizko v primeri z našim članstvom. Upanje je, da bomo letos lahko poslali več dopustnikov v okrevališča.

Prav spričo stremljenja, da bi počitnice lahko uživalo v primernem kraju

FIZKULTURNI AKTIV »LJUDSKE PRAVICE«

Naš aktiv se je organiziral šele letos. Res smo že lani organizirali množični nakup smučí, da bi poživali smučanje med članstvom, toda ostalo je le pri nakupu. Šele po reorganizaciji in novem občnem zboru aktivna se nam je posrečilo poživiti delo.

Uspehi posameznih sekcij našega aktivna so naslednji:

Nogometna sekcija: Tekmovala je na sindikalnem nogometnem prvenstvu in se plasirala na 4. mesto v svoji skupini. Pri nogometnem brzoturnirju v Celju si je izvojevala prvo mesto in pokal. Organizirala je nogometni pokalni turnir propagandnih ustanov. Sodelovala je na več prijateljskih tekmah v Ljubljani in Novem mestu.

Lahkoatletska sekcija: Ekipa 10 članov in 6 članic je tekmovala na prvenstvu kombinatov v mnogoboju. Osvojila si je

čim več članov, je vzniknila zamisel, naj bi si zgradili počitniški dom. Pozdraviti je treba tudi zamisel, naj bi ustanovili ekonomijo. Da bomo ti zamisli čim prej uresničili, smo sklenili, da se mora naša sindikalna podružnica najtesneje povezati z vodstvom podjetja. Bodoči upravni odbor mora posvetiti temu največjo pozornost.

Med letom smo ustanovili »Čebelico«. Namen te ustanove je, da bi si njeni člani prilranili sredstva za dopust. Kljub vsemu prizadevanju komisije, člani niso pokazali mnogo zanimanja, tako da šteje ustanova le 25 članov. Doslej je imela 38.320 din prometa.

Nameravamo ustanoviti še blagajno vzajemne pomoči. To bo naloga bodočega upravnega odbora. Delovanje »Čebelice« bo treba potem prilagoditi pravilniku nove blagajne vzajemne pomoči. Ta ustanova bo nudila članstvu precejšnjo pomoč. Komisija namerava podpreti blagajno s primerno dotacijo.

Čaka nas še precej dela. Morali se ga bomo resno oprijeti, da ne bodo ostale naše zamisli in naloge le na papirju.

prvenstvo Ljubljane. K tekmovanju za prvenstvo Slovenije se je moški del ekipe plasiral na 4. mesto, ženski pa na drugo. Ženska ekipa je sodelovala pri finalnem prvenstvu Jugoslavije in zavzela 5. mesto. Lahkoatletska ekipa 20 moških in 15 članic je tekmovala na grafičnem prvenstvu v Celju in zavzela prva mesta: v peteroboju za člane, v troboju za ženske in v balkanski štafeti. Ženska štafeta 4×100 m si je osvojila drugo mesto.

Šahovska sekcija: Pri sindikalnem tekmovanju za prvenstvo Ljubljane je ekipa dosegla prvo mesto v svoji skupini, v finalnem tekmovanju pa četrto.

Strelska ekipa našega aktivna je sodelovala na medsindikalnem strelskem turnirju in dosegla šesto mesto.

Smučarska sekcija je organizirala smučarsko grafično prvenstvo za Slovenijo v alpski kombinaciji in patrolnem teku.

Ekipa, ki je zastopala naš aktiv, se je plasirala na drugo mesto.

Sekcija za namizni tenis se ni mogla razživeti kakor smo imeli v načrtu, in sicer, ker je primanjkovalo žogic.

Sekcija za splošno vadbo: Priskrbela si je telovadnico za telovadbo dvakrat na teden. Prav za to najpomembnejšo sekcijo ni bilo pravega razumevanja.

ZREN: Enajst tovarišev in tovarišic si je pridobilo fizkulturno značko. V novem tekmovanju se je prijaviło 16 tovarišev in tovarišic za mladinsko, 10 za bronasto, prav tako 10 za srebrno in ena tekmovalka za zlato značko.

Aktiv se je udeležil jesenskega crossa. Sodelovalo je 27 tovarišev in tovarišic.

Kljub nekaterim uspehom, ki smo jih dosegli, je treba spregovoriti tudi o napakah in pomanjkljivostih. Očita se nam, da smo vse svoje delo koncentrirali na razna tekmovanja, trening in na iskanje najboljših fizkulturnikov. To drži, vendar pa naš namen ni bil zanemariti množične fizkulture.

Finančno poročilo fizkulturnega aktivna:

Prejemki:	
Podpore sindikata	13.071 din
Prejeta gotovina 18. 12. 1946	4.849 din
Prostovoljni prispevki	120 din
Nagrada MFO	5.000 din
Nagrada Komiteja za fizkulturo pri vladi FLRJ	10.000 din
5% dotacija od sindikalne članarine	9.500 din
Skupaj	42.540 din

Izdatki:	
Nakup fizkulturne opreme za nogometno in lahkoatletsko sekcijo	9.250 din
Štoparica	4.200 din
Odkhodnine za izposojeno opremo, igrišča in telovadn.	1.680 din
Popravila in vzdrževanje fizkulturne opreme	338 din
Razne podpore in darila	5.597 din
Prijava ekip in pristopna prijava v fizkult. magazin	470 din
Potni stroški	2.278 din
Graviranje pokala	180 din
Skupaj	23.993 din
Saldo	18.547 din

KOMISIJA ZA PRESKRBO

Naša komisija za preskrbo je imela nedvomno eno najtežavnejših nalog. Članstvo seveda ni bilo zadovoljno z njenim delom. Od komisije je pričakovalo marsikaj. Zato je bilo pač pogosto razočarano. Življenjske potrebščine, ki jih je komisija prejemala bodisi iz kontingentov, katere razdeljujejo višji forumi med sindikalne podružnice, ali blaga, ki ga je komisija preskrbela sama, navadno ni bilo toliko, da bi se članstvo lahko do mile volje založilo. Zato je bilo blago večkrat razdeljeno le med določeno število članstva. Prav zaradi tega so bile največje težave, ker so se pač člani, ki niso blaga prejeli, pritoževali.

Komisija za preskrbo bi nedvomno dosegla mnogo lepše uspehe, če bi bila boljše organizirana in če bi njeno delo ne slonelo le na nekaj članih. Med predsednikom komisije in referenti za preskrbo v grupah ni bilo prave ali skoraj nobene povezanosti. Grupni referenti so prihajali s komisijo za preskrbo navadno v stik le, ko so prejeli kaj življenjskih potrebščin — največkrat le manjše količine — sicer pa niso sodelovali pri pravem preskrbovalnem delu. Komisija jih ni sklicevala na skupne seje. Posveto-

vanj, na katerih bi reševali vprašanja preskrbe našega članstva, ni bilo. Upoštevati je pa treba tudi, da komisija ni prejela kakšnih posebnih, konkretnih predlogov za izboljšanje preskrbe. Članstvo je našo preskrbo pogosto kritiziralo, ni pa bilo kakšnih učinkovitih ukrepov.

Tako komisija lahko poda le nekaj številke o blagu, ki ga je v preteklem poslovnem letu razdelila med članstvo.

Največja akcija je bila nakup drv. Komisija je kupila skupaj 192 kubičnih metrov drv. Stroški so znašali 106.974 dinarjev. Prevoz je drva precej podražil, vendar bi bilo mogoče razdeliti še več drv, čeprav so bila draga.

Komisija je imela v načrtu, da bo kupila za članstvo živila za zimo. Ostalo je pri načrtu, ker blaga ni bilo. Med letom, že pred zimo, se je pa komisiji posrečilo nakupiti jabolka. Skupna vrednost razdeljenih jabolk je znašala 52 tisoč 984 dinarjev.

Nadalje je komisija razdelila nekaj tekstilij in manjše količine živil. Večino tega blaga je prejela iz kontingentov, ki so bili določeni za sindikate. Ti kontingenti so bili navadno premajhni, da bi bilo mogoče ustreči vsemu članstvu naše podružnice, ki šteje okrog 460 ljudi. Ob neki priliki smo prejeli in razdelili: 150 metrov flanele, 50 brisač, 41 parov moških in 27 parov ženskih nogavic v skupni vrednosti 7754 din. Vrednost razdeljenih pletenin znaša 54.334 din. Nedavno je bilo razdeljenih ženskih nogavic v vrednosti 20.060 din. Količine razdeljenih

živil so bile sorazmerno majhne: 286 kg bele moke (po 100 kg), za 5436 din sira, za 2250 din usnja, salame v vrednosti 10.925 din in čokolade za 2000 din. Razen tega je bilo razdeljenih še manjše število dežnikov v skupni vrednosti 3146 din.

Skupna vrednost razdeljenega blaga znaša 294.439 din.

Iz teh številke je razvidno, da komisija ni mogla bistveno izboljšati preskrbe našega članstva kljub temu, da se je trudila.

Udarnika — junaka dela

JERIČ IVAN

SNOJ FRANC

Nedavno sta izpolnila pogoje za udarnike še dva naša tovariša. Ker nista bila javno proglašena, da sta si izvojevala časten naslov udarnika — predvsem zaradi svoje skromnosti — čutimo še tem bolj dolžnost, da jima ob tej priliki izrazimo priznanje.

Nova udarnika sta Ivan Jerič, knjigotiskarski strojnik, in Franc Snoj, litobrusač. Tovariša Iv. Jeriča cenimo kot marljivega in dobrega kvalificiranega delavca, ki si je v polni meri zaslužil častni naslov udarnika. Pri delu stalno presega norme povprečno za 32%. Prav tako je zelo marljiv in vesten Fr. Snoj, ki presega norme od 22—34%.

Obema tovarišema iskreno čestitamo in jima želimo še mnogo nadaljnjih delovnih uspehov!

Delavski inšpektor se voli tajno

Na občnem zboru upravnega odbora so posebna točka volitve delavskega inšpektorja. Način predlaganja kandidatov za delavskega inšpektorja in izvolitev je isti kot volitve upravnega in nadzornega odbora. Vsakdo ima pravico predlagati kandidata in izmed več kandidatov vsak član izbere dva ter ju napiše na glasovalni listek. Tisti, ki dobi pri volitvah največ glasov, je delavski inšpektor, drugi po številu prejetih glasov pa je njegov namestnik.

O nalogah in pomenu delavskega inšpektorja ni treba posebej govoriti, saj mora biti to znano vsakemu članu sindikata. Prav zaradi pomembnih nalog delavskega inšpektorja je potrebno, da bo izbor kandidatov čim bolj pretehtan in vse naše članstvo opozarjamo, da se tudi na te volitve pripravi.

BLAGAJNIŠKO POROČILO OD 19. XII. 1946 DO 31. III. 1948

Dohodki

Izdatki

	din		din
Za članarino	190.220.—	Članarina	123.544.80
Za vpisnino	1.245.—	Vpisnina	1.245.—
Pribitek zabavnega večera 30. 4. 1947	386.—	Založnina za cigarete	1.200.—
Pribitek pri preskrbi	33.50	Mladini za zastavice	500.—
Zbirka za rdeči kotiček	7.531.—	Venec padlim borcem	810.—
Gotovina za prodane bloke	4.862.50	Venec za tov. Čeboklija	800.—
Likvidacija sindikalne menze	155.955.50	Nakup 3 m ³ drv za sindikat	1.178.—
Obresti za leto 1947 N.B.	898.—	Nakup sindikalnega prapora	9.740.—
Sindikalna menza za premog in najemnino prostorov	23.541.—	Prispevek za španski proletariat	2.000.—
Prispevek za sindikat	2.402.—	Izplačilo obdelovalni zadrugi Zapotok	9.413.—
Vrnjeno posojilo za smuči	2.828.—	Povračilo stroškov celjskim grafičarjem	120.—
Prevzeta gotovina 18. XII. 1946	26.717.50	Račun tiskarne za poslano resolucijo	289.50
		Pisarniške potrebščine	3.500.—
		Sindikalne izkaznice	1.060.—
		Poraba električnega toka	192.—
		Stroški za prireditve — okrasitev	482.—
		Založeno za preskrbo	76.118.—
		Vrnjeno posojilo Mestni hranilnici	2.764.—
		Potrebščine za snaž. prostorov in material	3.860.50
		Poštnina in radio-naročnina	509.—
		Fondu za dopuste in okrevališča	19.907.30
		Fondu za podpore članstvu	19.009.30
		Fondu za fizkulturo	22.571.—
		Fondu za kulturo in prosveto	42.296.30
		Saldo dobroimetja v Narodni banki	79.311.60
		Saldo blagajne v gotovini	5.198.70
	416.620.—		416.620.—

Ljubljana, 31. III. 1948.

Blagajnik:
Kernel Milka

Nadzorni odbor:
Jože Gajeta, Gatnik Mira, Vrhovnik Lado

ZGLEDOV DOVOLJ — ALI JIM SLEDIMO?

V našem podjetju so si priborili že številni tovariši in tovarišice naslov udarnika. Ali smo jim izkazali primerno priznanje? Na zunaj vsekakor: javno so bili proglašeni, da so udarniki, in bili so po predpisih nagrajeni. Toda javno priznaje bi bilo prav v tem, če bi nam bili vsem pravi zgled — ob vsaki priliki. To se pravi, če bi jim sledili. Vsi sicer ne moremo postati udarniki, vendar bi pa sleherni izmed nas dosegel kaj več, če bi si to tudi stalno prizadeval. Zgledov je dovolj, le slediti jim moramo!

Dovolj pa imamo lepih zgledov tudi med prostovoljci za letošnja prostovoljna dela v Ljubljani. Tem bi marsikdo že

laže sledil. Kako jim pa sledimo? Vsak četrtek popoldne imamo prostovoljno delo. Če ste brali zadnjo številko našega lista, ste zvedeli, da smo se letos obvezali za okrog 16.500 prostovoljnih delovnih ur. Večina nas namerava delati po 50 ur. Če delamo vselej ob četrtkih povprečno po tri ure, bomo morali iti delat 17-krat. Prostovoljno delo se je začelo v prvi polovici marca. Koliko ur smo dali doslej? Dne 18. marca nas je delalo na pionirski progji ob Večni poti — trideset. Šteli so nam 90 ur. Če bomo tako nadaljevali, bo treba leto podaljšati na 184 tednov. Računajte: Vsak četrtek po 90 ur je 184 četrtkov, če hočemo doseči okrog

16.500 ur. To se pravi, če hočemo sploh izpolniti obveznosti. Med nami so tovariši in tovarišice, ki jih izpolnjujejo. Kaj pa vsi drugi?

Tu jim predstavljamo tiste, ki se niso le obvezali, da bodo delali po 500, 200, 120 ali 100 ur — temveč svoje obveznosti tudi izpolnjujejo. Ivanka Jeriha se je obvezala za 200 ur. Po 150 ur hodo delale: Darinka Rode, Milka Snoj, Nada Jeriha, Jelka Roh in Ida Lisjak; po 120 ur Kristina Marušič; po 100 ur: Ida Blažič, Anica Špacapan, Anton Zrnc, Jana Poljec in Joža Fink. Nekatere smo pa omenili že v prejšnji številki. Tu objavljamo še nekaj slik naših najboljših.

IVANKA JERIHA

DARINKA RODE

MILKA SNOJ

ANTON ZRNC

NADA JERIHA

IDA LISJAK

OBRAČUN O DELU, KI NAS ŠE ČAKA

O delu, ki si ga opravil, je lahko poglagati račune. Občni zbor naše podružnice bo podal vsaj približno sliko o našem delu v preteklem letu. Toliko različnega, največ drobnega dela je bilo, da pač ne bo moglo biti opisano dovolj podrobno. To tudi ni potrebno. Toda prav zaradi tolikšnega dela, ki ga ne moreš pokazati in izkazati s številkami, zato pa tudi ne primerno oceniti in razčleniti, najbrž ne bo zadovoljiva celotna slika.

Vendar bo največja težava za našim obračunom v tem: sindikat, ki se izgublja v nešteti sejah in majhnih akcijah, v drobnem vsakdanjem delu in sploh v vsem tem, kar imenujemo sindikalno življenje — se ne more oprijeti večjih akcij in ne more niti videti vprašanj, ki so morda najpomembnejša. Zato bi bil potreben najprej obračun o delu, ki nas še čaka. Dotakniti se moramo dela, ki ga nismo izpolnili in ga niti ne začeli. In ne gre za kritiko, ne za obdolžitve in iskanje krivcev, ampak za vprašanje: Kaj so prav za prav glavne naloge naše podružnice razen »tekočega« sindikalnega dela? Kaj bi morali delati, razen tega, kar nam nalagajo naši odnosi do družbe — do izpolnjevanja petletnega plana in graditve socializma? Ali je naša dolžnost delati le to, kar nam nalagajo pravila in kar nam je naloženo s sklepi plenamov CO Enotnih sindikatov?

Morda bo kdo celo vprašal: Kaj pa naj še delamo? Ali nismo že z vsem tem preobremenjeni čez glavo? Ali: Kaj je pa sploh mogoče narediti in doseči, ko ni med članstvom, pa tudi ne celo med mnogimi funkcionarji nobenega pravega razumevanja za resno delo?

Napredek bi bil zares, če bi se vsaj začeli to vpraševati. Kaj naj delamo? Tako bi vsaj spoznali, kaj so naše naloge, da bi se jih bolj jasno zavedali.

Pogosto smo imeli priliko brati in slišati, da je eden glavnih namenov uresničevanja našega petletnega plana dvig življenjskega standarda. Pri uresničevanju plana pa imajo sindikati odločilno

vlogo. Toda veliko vprašanje je, kako jo razumejo. Nekateri menda mislijo, da je treba pač potrpeti, dokler ne bo plan izpolnjen, kakor da naj dotlej sedmo prekrizanih rok, dokler se ne bodo razmere spremenile. V resnici je pa naša naloga, da sleherni dan skrbimo za dvig življenjske ravni ljudstva. Pod življenjsko ravni je treba razumeti ne le večji kos kruha, temveč tudi: višjo idejno in kulturno stopnjo delovnih ljudi. Ljudje morajo čim bolj zavedno izpolnjevati velike naloge v boju za socializem. To jim pa moramo omogočiti.

Torej jih je treba vzgajati? Saj jih vzgajamo! — tako odgovarjajo na to vprašanje mnogi. Da, treba jih je vzgajati, vprašanje pa je — kako? Ne le vzgajati z besedo. Ne le dopovedovati, kaj so dolžni in da morajo napeti vse sile. Ustvariti moramo tudi pogoje, da bodo lahko čim boljše izpolnjevali svoje naloge.

Kakšni so ti pogoji?

Vprašajte tiste delavce, ki še nimajo človeških stanovanj! Vprašajte tiste, ki se hranijo v menzah — ali so zadovoljni! Kdo je zadovoljen s preskrbo, ki jo nudi naš sindikat? Vprašajte mlade matere, ki imajo dojenčke, ali bi naš sindikat ne potreboval otroških jasl! Pogovoriti bi se bilo treba tudi, ali bi naš sindikat ne mogel ustanoviti ekonomije za izboljšanje hrane v menzi. Razčistiti bi bilo treba vprašanje preskrbe z industrijskim blagom, ker je šlo upanje, da dobimo industrijski magazin, po vodi.

To bi bile naloge za izboljšanje gmotnih razmer našega članstva, odnosno za ustvaritev primernejših pogojev, da bi laže opravljali svoje poklicno delo v proizvodnji in drugih službah. Vprašati se moramo torej, kaj bi moral naš sindikat storiti za izboljšanje gmotnih razmer svojega članstva: kako bi naj sodeloval pri reševanju stanovanjskega vprašanja; pri izboljšanju preskrbe; pri zaščiti mater in otrok; kaj naj stori za izboljšanje zdravstvenih razmer razen po-

speševanja fizkulture in higienske zaščite v podjetju.

Ali imamo sploh kakšne podatke o stanovanjskih razmerah našega članstva? Ali je ugotovljeno, koliko delavcev in nameščencev v našem podjetju nima primernih stanovanj ali ne stanuje dovolj blizu službenega mesta? In: Ali se sploh zanimamo, v kakšnih gmotnih in kulturnih razmerah živijo naše članstvo? To bi bilo treba najprej ugotoviti. Potem bi lahko razpravljali bolj konkretno, kaj bi naj ukrenili za izboljšanje.

Kaj pa menza? O nji smo govorili že tolikokrat, da se zdi, kakor da je prav zaradi tega nemogoče govoriti dovolj resno še kaj več. Govorili smo — kaj pa smo storili? Ali smo zbrali tudi konkretne podatke, zakaj menza ne ustreza? Nekateri ne vidijo nobenega vprašanja v naši menzi, češ naša menza je med najboljšimi v Ljubljani. Toda ali je že kdo ugotovil, katera menza v Ljubljani je v resnici dobra?? Katera menza nudi delovnemu človeku dovolj okusno, zadostno in vsem zdravstvenim zahtevam ustrezajočo hrano? Ali niso naše menze takšne, da je že v zvoku »menza« nekaj neprijetnega? Če rečeš besedo »menza«, ima že delavec in nameščenelec občutek, kakor da si spregovoril: »slaba, nezabljena, nezadostna, neokusna hrana«. Večina abonentov katere koli menze zabavlja nad menzami. Kljub vsemu temu pa gledamo na menze, kakor da je to nekaj povsem postranskega, ali kakor da celo nima nič skupnega s preskrbo.

Vprašajmo se torej, ali bi v naši menzi ne bilo treba izboljšati hrane po kakovosti, vrsti in količini jedi? Če bi bilo to zaželeno ali celo nujno, moramo na vsak način čim prej ukreniti nekaj odločilnega. To bi pa bilo najbrž v zvezi z vprašanjem ustanovitve ekonomije.

Govorili smo tudi že o vprašanju otroških jasl, odnosno dnevnega zaveščanja za otroke mater, ki so zaposlene v našem podjetju. Če bi se za to vprašanje resneje zanimali, bi tudi natančno ugotovili, koliko otrok bi prišlo v poštev, da bi jih zaščitili v okviru našega podjetja, od-

nosno koliko mater je pri nas, ki bi jim morali olajšati njihove materske in poklicne dolžnosti. Kaj smo storili v tem pogledu?

To so naloge, ki bi jih bilo treba izpolniti (odnosno napraviti si jasno sliko, kakšne so razmere v okviru našega sindikata) za neposredni dvig življenjskega standarda, kolikor sta to dolžna sindikat in podjetje.

Seveda pa to niso vse naloge. O nalogah za dvig idejne ravni našega članstva bi bilo treba govoriti posebej. Prav tako bi bilo treba jasno razčleniti, v katerem pogledu je naše delo pomanjkljivo in kaj članstvo potrebuje. Računati moramo s članstvom, zato si moramo naloge zastavljati vselej konkretno v zvezi z živimi ljudmi, ne pa samo teoretično. Najtežja naloga na svetu je — oblikovati človeka. Kdor se je pa že hoče lotiti, se mora znati človeku vsaj približati. Kako smo se pri nas približali drug drugemu? Zakaj ne znamo pritegniti več ljudi k našim skupnim manifestacijam — množičnemu študiju, prireditvam, sestankom itd.? Zakaj se članstvo ni bolj oklenilo sindikata?

Vseh teh vprašanj bi bilo za danes mnogo preveč. Obračun bi bil preobširen. Spet bi se izgubili v posameznih vprašanjih, da bi več ne videli poglobitnih.

TUDI DELAVCI SO LAHKO VISOKO KULTURNI

Ne le da so lahko, temveč so nekateri dejansko na visoki kulturni stopnji. Dandanes so ustvarjeni pogoji, da delavec lahko doseže mnogo višjo kulturno raven. Ne le posameznik, temveč delavski razred sploh. Pri nas so zdaj kulturna sredstva pristopna slehernemu delavcu in nameščencu. Pod kulturnimi sredstvi razumemo ne le pripomočke za izobraževanje, temveč vse kulturne pridobitve in dobrine: ne le knjige, gledališče, film in šole, temveč tudi prosvetne organizacije.

Med takšnimi organizacijami, ki omogočajo prav tako delavcu kakor nameščencu, da se povzpne na višjo kulturno raven, je nedvomno predvsem sindikat. Ne sme nas motiti, da nekatere sindikalne organizacije niso dosegle sploh nobenih uspehov pri kulturni vzgoji svojega članstva; po tem ne smemo presojati pomena, ki ga ima sindikat za kulturno — ne le prosvetno — delo med delavstvom. Nedvomno lahko sindikalna organizacija doseže mnogo več. Vsekakor pa bodo njeni uspehi tudi v tem pogledu sčasoma mnogo večji. Doslej smo pogrešali skušenj in nismo še našli primernih, ustaljenih ter dovolj jasnih oblik za kulturnoprosvetno delo. Nikakor pa s tem ni rečeno, da bomo obstali na sedanji stopnji. Napredek se pa tudi že kaže, kar je razvidno iz pregleda o kulturnoprosvetnem delovanju sindikalnih organizacij v zvezi z Ljudsko prosveto.

Kaj lahko stori naša družnica za izboljšanje kulturnoprosvetnega dela med našim članstvom? Stori lahko mnogo in tudi mora storiti že zaradi tega, ker nismo mogli doslej doseči večjih uspehov. Dosegli smo nekatere organizacijske uspehe, nismo pa dosegli vzgojnih. Ustanovili smo n. pr. rdeči kofiček s knjižnico in začeli smo izdajati svoje glasilo. To se pravi, da smo dobili zelo pomembna vzgojna sredstva, ki pa ne koristijo članstvu tako, kakor bi mu morala.

Naloge so popolnoma jasne: zbuditi zanimanje za knjižnico in branje knjig; seznanjati bralce z dobrimi pisatelji tudi na bralnih urah in predavanjih; poglobljati ljubezen do dobre knjige zlasti pri mladini in ustanavljati ter spretno voditi bralne krožke; nuditi članstvu in zlasti mladini

Preveč bi govorili o raznih nalogah, pozabili bi pa na prve in najpomembnejše.

To je samo nekaj snovi za razpravo. Obračun bo mogoče šele, ko bomo glavna vprašanja vsaj nekoliko razčistili. Zato je pa treba zbrati natančne podatke. Potrebujemo torej tudi še razne druge podatke, ne le tiste, ki so zapisani v sejmih zapisnikih. Zbrati bi bilo treba številke in druge podatke o socialnih razmerah našega članstva. Ugotoviti bi pa kazalo tudi, na kakšni kulturni in idejni ravni je naše članstvo.

Seveda bo med nami takoj dovolj ljudi, ki bodo dejali, da je vse to nemogoče. Kdo bi naj te podatke zbiral in kako? O tem zdaj ne kaže razpravljati. Jasno pa je, da je mogoče podatke o socialnih razmerah ljudi prav tako lahko zbrati, kakor jih je na primer sindikat zbral o tistih članih, ki so pozimi potrebovali kuriyo. Tu gre vendar za konkretna vprašanja: Kdo potrebuje stanovanje? Kdo se mora hraniti v menzi? Zakaj niste zadovoljni s preskrbo? Ali bi dajali otroka v dnevno zavetišče, če bi vam to podjetje nudilo?

Na ta vprašanja bo odgovorilo članstvo. Sindikalni delavci pa morajo odgovoriti na vprašanje, kako se bo družnica lotila svojih glavnih nalog v novem letu.

stalen pregled o izidih dobrih del ter priporočati najboljša dela.

To velja predvsem za knjižnico. Toda imamo še list. Nimamo ga le zaradi tega, da bi v njem priobčevali okrožnice. Nimamo ga tudi le zaradi tega, da bi v njem pisali o naših nalogah, napakah ali uspehih. Glavni njegov namen bi moral biti, da bi se učili pisati. Sleherni naš član, ki dela v grafični stroki, bi moral znati vsaj nekoliko pisati: moral bi biti dejansko pismen.

Nedvomno je tudi med našim članstvom vsaj nekaj posameznikov, ki so več ali manj nadarjeni, da bi lahko dobro pisali, niso pa imeli še prilike, da bi preizkušali svoje sile. Kdor se nauči pisati, se nauči tudi misliti. Vsekakor lahko doseže višjo kulturno stopnjo, se bolj izobrazi, oplemeniti in idejno prekali, kdor piše. Zakaj hkrati se mora izobraževati in zanimati, kako pišejo drugi — pisatelji, znanstveniki, politiki. Kdor piše, rase duhovno ter se zanima za nešteta vprašanja in življenjske pojave, ki bi jih sicer spregledal, ker bi bilo njegovo duševno obzorje omejeno.

S tem seveda ni rečeno, da lahko postaneš pisatelj, učenjak ali sploh duhovni velikan, če vzameš pero v roke in napišeš nekaj prispevkov za naš list. Za takšne visoke ideale nam pa tudi ne gre; doseči hočemo višjo kulturno raven. To pa je mogoče le tistemu, ki je vsaj nekoliko delaven: samo pasivno sprejemanje duševne hrane — branje, obiskovanje predavanj, gledaliških in raznih predstav itd. — ne oblikuje dovolj človeka. Kritičen postaneš ter si pridobiš jasen odnos do sveta, družbe ter življenja le, če se navadiš tudi misliti ter vso „duševno hrano“ prebaviš v svoji glavi.

Naš list je pa le eno sredstvo za kulturno rast članstva. Tudi debate in sploh izmenjavanje misli ter druge podobne oblike aktivnega duševnega dela vodijo delavca na višjo kulturno in idejno stopnjo. Gre predvsem za ugotovitev, da ima tudi naša družnica pomembna sredstva za kulturno oblikovanje svojega članstva ter da naši delavci lahko dosežejo mnogo višjo kulturno raven. Naš list pa je ogledalo kulturne ravni našega članstva.

MLADINA, FIZKULTURA IN NOVI ČLOVEK

Medtem ko starejši rod že izstopa iz življenja, vstopa na njegovo mesto mladi rod. Človek se ne rodi popoln, ampak se mora dolgo razvijati, da doseže vsaj neko kolikor toliko visoko raven. Nihče ne more zahtevati od mladine, da bi bila že popolnoma zrela, brž ko začne stopati v življenje. Če bi se človek že rodil popoln, izoblikovan, izobražen in usposobljen za svoje življenjske naloge, bi se mu pač ne bilo treba učiti. Ne bilo bi ga treba vzgajati in usmerjati na prave življenjske poti.

Mladina se pa mora mnogo učiti. Potrebna ji je vsestranska vzgoja. Zlasti se mora učiti sedanja, naša mladina, ki izpolnjuje zgodovinske naloge — tako velike, kakršnih ni še nikdar v prejšnjih dobah nobena mladina. Ta, naša mladina mora biti zdrava in krepka, zakaj naloge so silno težke in zahtevajo največje napore. Naša mladina, gradi socializem. To se pravi, da sodeluje pri velikanskih naporih vsega ljudstva za izpolnitev petletk. Pri tem je njen delež silno velik.

Da pa bo naša mladina zdrava in močna, ji je potrebna telesna vzgoja — fizkultura. Zato ima fizkultura pri nas popolnoma določene, jasne naloge. Ne gre za vzgojo poklicnih nogometiščev, tekačev, smučarjev in drugih športnikov, ampak za takšno telesno vzgojo delovnega ljudstva in zlasti mladine, ki bo preprečevala škodljiv cnostranski telesni razvoj zaradi poklicnega dela; fizkultura mora kolikor mogoče utrjevati zdravje delovnega ljudstva. Zato niso njen glavni namen športni uspehi — število golov in razni rekordi.

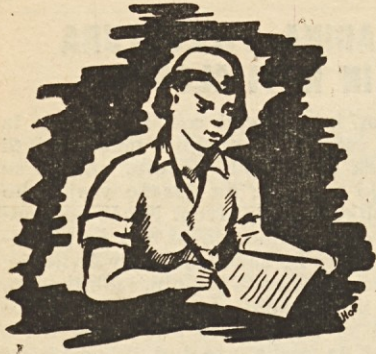
Ni pa dovolj že, da bo mladina telesno zdrava in močna. Ni popolnoma res, da je vselej v zdravem telesu tudi zdrav duh. Mladina mora biti tudi moralno zdrava. Mora biti ne le močen, temveč tudi zaveden graditelj socializma. Mladini je torej potrebna vsestranska vzgoja. Ne le telesna, ne le fizkultura, temveč učenje, kulturno delo, razvoj umskih sposobnosti in sploh poznavanje življenja in družbe, ne pa samo športnih dogodkov.

Nacistična Nemčija je vzgajala militaristične idiote, ki niso znali in smeli misliti s svojimi glavami. Ubijala je v ljudeh, kar je najdražecnejšega v človeku — njegove umske sposobnosti in človečnost. Zato ni naš vzor Hitlerjugend in SSovec, ampak visoko kulturni sovjetski človek, ki je zavesten ustvarjalec novega sveta. Ki ni samo borec s puško v roki, ko je treba braniti domovino, temveč je tudi v mirni dobi novi človek in zavestno brani — kulturo, a jo prav tako ustvarja ter oblikuje.

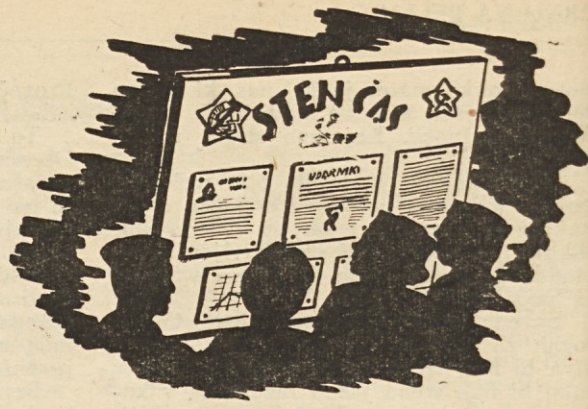
Fizkultura mora torej služiti višjim smotrom: vzgoji novega človeka. Sama pa ne more ustvariti novega človeka. Fizkultura je le del splošne vzgoje, nikakor pa ne edina vzgoja. Ne more in ne sme biti sama sebi namen.

Ne gre več le za to, da pridobimo za fizkulturo čim več ljudi ter da naj fizkultura zajame čim več mladine; gre predvsem za to, da bo služila delovnim ljudem, ne pa da bi bili delovni ljudje njeni sužnji. Pri pritegnitvi mladine v fizkulturo pa bi bilo treba strokovno, zdravniško ugotavljati, kakšni panogi naj bi se posamezniki posvečali, da bi si utrjevali zdravje in da bi bil omogočen njihov skladen telesni razvoj, ki je pogosto onemogočen zaradi poklicnega dela.

Mladina dandanes izpolnjuje toliko pomembnih nalog in se medtem tudi razvija v novega človeka, da moramo kar najbolj skrbno gospodariti z njenim časom in silami. Zato pa ji moramo nuditi takšno fizkulturo, ki je ne bo nekoristno obremenjevala, ampak bo pospeševala njen splošni razvoj.

BESEDA MLADINE

MLADINA IN KULTURNO-PROSVETNO DELO

Kako naša mladina sodeluje pri sindikalnem kulturno-prosvetnem delu? O njenem sodelovanju v kulturno-prosvetni komisiji sploh ni mogoče govoriti. Na to vprašanje naj odgovori kdo drug. Zdaj gre za naše bodoče delo. Ali nas morda ni dovolj v našem podjetju, da bi sestavili kulturno-prosvetni aktiv? Nismo zadnji po številu, zato pa bi lahko dosegli tudi primerne uspehe. Zakaj nas marsikje prekašajo po borbenosti, zavednosti, vztrajnosti in revolucionarnosti? V čem se kaže naša revolucionarnost? Kot revolucionarna mladina bi morali sodelovati in se boriti povsod v prvih vrstah. Zdaj je naš čas! To pa velja seveda tudi za kulturno-prosvetno delo.

Zares, ta čas zahteva mnogo naporov. Nešteto nalog moramo izpolnjevati — to nikakor ni lahko. Toda mnogo lažje izpolnjuješ sleherno nalogo, če se zavedaš svojih dolžnosti. Ali smo dovolj zavedni? Ali se zavedamo, kaj smo dolžni naši novi državi? Če nismo, je treba to pripisovati predvsem pomanjkljivemu študiju. Brez študija in politično-idejne vzgoje ne moremo biti dovolj zavedni. Če se ne bomo zanimali za vsa vprašanja — politična, kulturna in gospodarska — ne bomo zavedni in borbeni, ne bomo mogli uspešno izpolnjevati svojih nalog. Zaostajali bomo. Tudi za nas veljajo Stalinove besede, da tiste, ki zaostajajo, tepejo.

Kako je z našim študijem? V okrilju naše podružnice imamo notranjo ljudsko univerzo — stalna predavanja o najpomembnejših in najbolj aktualnih vprašanjih. Predavanj je bilo že več. V podjetju je 150 mladine, predavanj se nas pa udeležuje po deset do petnajst. Poslej bo treba voditi evidenco o naši udeležbi iz posameznih grup. Ugotoviti bo treba, katera grupa in posamezniki bodo pokazali največ zanimanja za študij.

Študij nam omogoča tudi rdeči kotic. Obiskuje ga tako malo mladine, kakor da večina sploh ne ve, da imamo rdeči kotic in kaj nam nudi. Tam je knjižnica pa tudi čitalnica. Lahko bi prebral skupno liste, revije in knjige. Sploh bi pa morali mnogo več brati. Tudi težje stvari! Le tako bomo napredovali. Če ne bomo vsega takoj razumeli, se lahko obrnemo na starejše tovaršice, za kar se nam nudi zlasti prilika pri skupnih predavanjih med diskusijo.

Drug izobraževalni instrument je naš list »Črno na belem«. Poslej ima stalno mladinsko stran. Sploh pa je namenjen predvsem nam. Pokažimo, da smo ga tudi sprejeli za svojega! Pa tudi, da živimo in delamo! Naša beseda se mora slišati, zato ni dovolj le pet mladincev. Pišimo! Tu imamo priliko za vzgojno kritiko. Koristno pa je tudi, da pohvalimo tiste, ki zaslužijo. Dopisujemo redno!

Če hočemo sodelovati v kulturno-prosvetnem delu, je prav, da ne pozabljamo

tudi na kulturne dolžnosti, kakršna je na primer, da pokažemo zanimanje za dobre knjige. Vsako leto izhajajo knjige »Prešernove knjižnice«. Naša dolžnost je, da propagiramo to zbirko res dobrih in nenavadno cenениh knjig, ne le, da smo sami naročniki. Do 1. maja še zbiramo naročnike. Denar pa lahko pobirate do 15. junija.

Kako sodelujemo v prosvetnem delu? Pri raznih kulturno-prosvetnih prireditvah naše podružnice se doslej nismo posebno izkazali. Za vsako takšno priliko moramo iskati pomoč prosvetnih delavcev od zunaj. Vabimo grafični pevski zbor. Prav je, da se seznanimo z drugimi prosvetnimi delavci. Toda tudi sami moramo kaj narediti. Ali bi ne bilo primerno, da bi ustanovili priložnostni pevski zbor? Pravim: priložnostni pevski zbor. Vsaj nekaj pesmic bi se naj naučili. Takšen zbor se je že enkrat sestel, udeležba pa je bila tako majhna, da iz vsega ni bilo nič. Ali bomo zaradi tega vrgli puško v koruzo? Ne! Naš zbor mora šteti vsaj 20 mladincev!

Naše naloge na kulturno-prosvetnem področju bi bile torej kratko naslednje: Redno obiskujemo študijska sindikalna predavanja; pridobimo tovariše in tovarišice za naš samostojni pevski zbor; pritegnemo čim več delavcev med naročnike »Prešernove knjižnice«; dopisujemo redno v »Črno na belem«! T. Š.

Op. ur.: Ta prispevek je treba posebej pozdraviti, ker gre za vprašanja, o katerih sumljivo molčimo. Saj vendar ni idejne rasti mladine brez kulturno-prosvetnega dela!

POMEN DISCIPLINE V MLADINSKI ORGANIZACIJI

Brez discipline si ne moremo misliti nobene organizacije. To seveda velja tudi za našo mladinsko organizacijo. V organizaciji se mora posameznik podrediti skupnosti. V ta namen imamo pravilnike, predpise, določbe, navodila. Vsaka organizacija jih mora imeti in ima jih tudi naša.

Kaj je disciplina v organizaciji? Da se ravnaš po pravilih, navodilih in sklepih, ki veljajo za vse. Kako pri nas izpolnjujemo pravila, ki veljajo za člane mladinskih organizacij?

Ugotoviti moramo na žalost, da je v našem aktivu mnogo mladincev zelo nediscipliniranih, in sicer ne le v službi pri svojem delu, temveč tudi v mladinski organizaciji sami in v zasebnem življenju. Moramo pa pohvaliti nekatere, ki pravilno in z razumevanjem sprejemajo vse direktive mladinske organizacije ter so vsestransko disciplinirani. Ponos so organizacije z gled drugim, manj discipliniranim, ki jih je mnogo več.

Naloga mladinske organizacije je, da vzgoji iz nas poštene, zavedne ter zveste

državljanke, ki bodo vedno pripravljene žrtvovati celo svoje življenje za našo novo domovino; ki se ne bodo ustrašile nobenih, še tako velikih naporov v borbi za zgraditev socializma ter lepšo prihodnost vsega delovnega ljudstva. Ne moremo si misliti nediscipliniranega mladince, ki bi bil zvest in vdan veliki stvari in da bi bil dober tovarš.

Prva dolžnost vsakega mladince je, da je discipliniran kakor mora biti discipliniran sleherni borec, ki se bori za veliko stvar. Najmanj to: da izpolni brez vsakega godrnjanja dana navodila — bodisi tista, ki jih prejme v službi ali ona v mladinski organizaciji.

Op. ur.: Zelo potreben članek, ki obravnava osnovno vprašanje naše mladinske organizacije! Zares, tudi mladinska organizacija ne more izpolnjevati svojih nalog, če nima discipliniranih borcev — discipliniranega članstva!

NAŠI IZLETI IN FIZKULTURA

Lepega sobotnega dne v februarju se nas je odpravilo nekaj tovarišev in tovarišic, ki smo zaposleni pri »Ljudski pravic«, v Kranjsko goro. Ne nameravam opisovati tega izleta. Hočem se le dotakniti naslednjega vprašanja. Samo nekaj besed o tem, kako zelo bi bilo potrebno, da bi se naš fizikturni aktiv vsaj malo zavzel za organizacijo kakšnega lepega skupinskega izleta! Zakaj na to ne mislijo? Prepričana sem, da bi udeležba ne bila majhna. Seveda bi pa morali imeti za organizacijo izleta vsaj malo smisla in prikazati članom, kaj bi nudili izlet v naravo ljudem, ki pogosto tako zelo pogrešajo zraka. Dopovedati bi jim bilo treba, zlasti mladini, kako zelo koristno bi bilo, da bi preživeli nedeljo rajši v naravi kakor v javnih lokalih.

Zato se obračam na fizikturni odbor, naj bi na primer organiziral smučarske izlete na Gorenjsko, seveda, dokler je še kaj belega po gorah. Poznam mnogo tovarišev in tovarišic, ki pravijo, da bi se radi hodili smučati na planine, le premrzlo se jim zdi... Ali tudi naše fizikturnike v sindikatu tako zebe? Naj ne pozabljajo, da je pri nas kljub vsemu precej posameznikov, ki jih ne zebe in imajo dovolj veselja do smuke. Fizikturni aktiv si naj torej zastavi nalogo, da bo razgibal člane in gojil med njimi veselje do športa in narave.

Op. ur.: Ta prispevek iz vrst mladine dokazuje, da se mladina želi bolj vneto posvečati fizikturni in zlasti smučanju. Zato je pa tem bolj nerazumljivo, zakaj se fizikturni aktiv pritožuje, da ne more pridobiti za smučanje in sodelovanje pri športnih prireditvah več mladine. Berite poročilo o smučarskem tekmovanju slovenskih grafičnih aktivov (v 7. številki)! Mladina in fizikturni aktiv želita isto — zakaj se torej še nista sporazumela??